

การสื่อสารวัฒนธรรมอีสานในภาพยนตร์ “ไทบ้าน เดอะซีรีส์”

The Isan Culture Communication from “Thibaan The Series”

วันที่รับบทความ : 20/08/2018

วันที่แก้ไขบทความ : 29/08/2019

วันที่ตอบรับ : 28/04/2020

ประกายกาวิล ศรีจินดา*

*Prakaikavin Srijinda**

สุปราณี วัฒนสิน**

*Supranee Wattanasin***

มณฑิตา กรูผาด***

*Monthita Karupad****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการสื่อสารวัฒนธรรมอีสานในภาพยนตร์ไทบ้าน เดอะซีรีส์ และศึกษาการประกอบสร้างวัฒนธรรมร่วมในภาพยนตร์ไทบ้าน เดอะซีรีส์ โดยการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีภาพยนตร์ ร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้กำกับภาพยนตร์เพื่อนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีภาพยนตร์

ผลการศึกษาพบว่าภาพยนตร์ไทบ้าน เดอะซีรีส์มีการสื่อสารวัฒนธรรมอีสานทั้งหมด 4 ประเภท คือ ประเภทศิลปะ ประเภทมนุษยศาสตร์ ประเภทกีฬาและนันทนาการ และประเภทคหกรรมศิลป์ ภาพยนตร์เรื่องนี้มีการสื่อสารอย่างตรงไปตรงมา ลงรายละเอียดให้

*ปร.ค. (การสื่อสาร) มหาวิทยาลัยนเรศวร (2558), ปัจจุบันเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

*Ph.D. (Communication) Naresuan University, Thailand. (2015). Currently a Assistant Professor of Doctor of Communication Arts Program in Communication, Faculty of Management Science, SuanSunandha Rajabhat University.

** นศ.ม. (การสื่อสารมวลชน) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2536), ปัจจุบันเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

**M.A. (Mass Communication) Chulalongkorn University, Thailand. (2015). Currently a Assistant Professor of Communication Arts Program, Faculty of Management Science, SuanSunandhaRajabhat University.

***นักศึกษา นศ.บ. (การโฆษณาและสื่อสารการตลาด) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

***Student of Communication Arts Program (Major of Advertising and Marketing Communication), Faculty of Management Science, SuanSunandhaRajabhat University.

เห็นภาพความเป็นชนบทอีสานในช่วงเวลาเมื่อ 10 -15 ปีที่ผ่านมา ผสมกับภาพของภาคอีสานในยุคปัจจุบัน ที่มีเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามามีส่วนในการใช้ชีวิตประจำวัน ควบคู่กับการเล่าเรื่องถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านที่ยังดำเนินชีวิตในรูปแบบเดิม ๆ สะท้อนมุมมองคนอีสานที่สามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยความสุข สันติ มีความเอื้ออาทร ด้วยความรัก และสามัคคีต่อกัน โดยสอดแทรกการเล่าเรื่องเหล่านี้ไปในวัฒนธรรมอีสานที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์ ซึ่งสอดคล้องกับความตั้งใจของผู้กำกับที่ต้องการเล่าในมุมอีสานที่มีความสวยงาม และมีเสน่ห์ในแบบของตัวเองท่ามกลางยุคที่มีเทคโนโลยีเข้ามาในชีวิตประจำวัน โดยผู้ผลิตภาพยนตร์ได้มีการประกอบสร้างลงไปในตัวภาพยนตร์ ซึ่งมีลักษณะเป็นอีสานแบบใหม่เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นและคนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ เข้าใจ และพร้อมยอมรับวัฒนธรรมอีสานให้คงอยู่เป็นวัฒนธรรมลูกผสม

คำสำคัญ : วัฒนธรรมอีสาน ภาพยนตร์ไทย ไทยบ้านเดอะซีรีส์ การสื่อสาร

Abstract

The qualitative research was conducted to study the Isan culture communicated and study the construction of co-cultural communication from ThibaaThe Series to its audiences. In-depth interview and textual analysis were used in data collection and analysis.

The results show that ThibaaThe Series retold 4 types of Isan culture, which are (1) art, (2) humanities, (3) sport/activities, and (4) residential work. The story-telling style of this movie is direct and detailed. The folklife during past 10-15 years were retold collaborated with the current world with technology. The narrative also reflects local people's point of view, that Isan people's life is peaceful with love, harmony, and mercy. The contents is media match the director's initial intention to communicate Isan positive values and their existence in the information age. The film producer has created in the text is a new Isan style to reach youth target and new generation for learn, understand and be ready to accept Isan culture to exist Is a hybrid culture.

Keywords : Isan Culture, Thai Film, Thibaa The Series, Communication

บทนำ

ปี 2560 ที่ผ่านมา เป็นอีกหนึ่งปีที่วงการภาพยนตร์ไทยซบเซาโดยมีภาพยนตร์ไทยเข้าฉายในโรงภาพยนตร์จำนวน 40 เรื่อง และทำรายได้รวม 439 ล้านบาทและปรับลดลงอย่างต่อเนื่องจาก ปี 2559 มี 45 เรื่อง รายได้รวม 562 ล้านบาท และปี 2558 มี 55 เรื่องรายได้รวม 648 ล้านบาท (เช็คอากาหนังไทย ค่วน ! คุณดูหนังไทยเรื่องสุดท้ายเมื่อไหร่ ?, 2561) (Marketeer, 2018) แต่ภาพยนตร์ที่นับว่าสร้างปรากฏการณ์ปาล้อมเมืองให้กับวงการภาพยนตร์ในปีที่ผ่านมาคือ “ไทบ้าน เดอะซีรีส์” โดยทำรายได้กว่า 28 ล้านบาท จากงบประมาณในการสร้าง 2 ล้านบาท (ไทยรัฐ ออนไลน์, <https://www.thairath.co.th/content/1036694>, 2560) (Thairat online, 2017) ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในกลุ่มผู้ชมภาพยนตร์ โดยเริ่มต้นฉายเฉพาะภาคอีสานก่อนแล้วเกิดกระแสตอบรับ จนกระทั่งบริษัทเมเจอร์ ซินีเพล็กซ์ กรุ๊ปและบริษัทเอสเอฟ ซีนีม่า ซึ่งเป็นเครือข่ายโรงภาพยนตร์ต้องนำเข้ามาฉายในกรุงเทพมหานคร เขตปริมณฑลและภาคอื่น ๆ ในเวลาต่อมา

ภาพที่ 1 पोสเตอร์ของภาพยนตร์ไทบ้าน เดอะซีรีส์

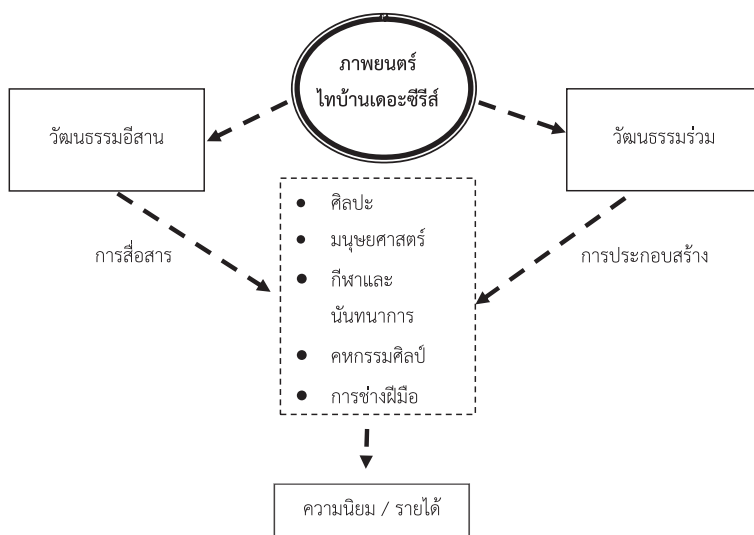
“ไทบ้าน เดอะซีรีส์” เล่าเรื่องถึงหมู่บ้านเล็ก ๆ ในชนบทแห่งหนึ่งในจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งถูกเชื่อมโยงด้วยสายสัมพันธ์ “บ้าน-วัด-โรงเรียน” ซึ่งเป็นรูปแบบของโครงสร้างสังคมชนบทแบบดั้งเดิมของไทยที่มีมายาวนานซึ่งภาพยนตร์เรื่องนี้ได้เพิ่มองค์ประกอบใหม่เข้ามาคือเทคโนโลยี ที่ทันสมัยในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน คือโทรศัพท์มือถือเข้ามา คู่ขนานไปกับการเล่าเรื่องการดำเนินชีวิตของชาวบ้านในแบบเดิม ๆ ภายใต้อาณาเขตของความเปลี่ยนแปลงภายในหมู่บ้านแห่งนี้ โดยภาพยนตร์ได้นำเสนอถึงความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ในรูปแบบของความบันเทิงด้วยวิธีการสอดแทรกเข้าไปในวัฒนธรรมอีสานที่ปรากฏ

อยู่ในเรื่อง ซึ่งการสื่อสารถึงวัฒนธรรมอีสานภายในเรื่องนั้นถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้ภาพยนตร์เรื่องนี้ประสบความสำเร็จ เนื่องจากเนื้อหาที่เล่าถึงวัฒนธรรมอีสานนั้นเป็นเนื้อหาที่มีความสมจริง เล่าถึงแก่นของความเป็นอีสานอย่างตรงไปตรงมาเมื่อผู้บริโภครับชมก็จะรู้สึกได้ถึงความจริงใจที่ภาพยนตร์ตั้งใจจะสื่อสารออกมา จึงเกิดเป็นความประทับใจและความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมอีสาน ชีรภัทร เจริญสุข (Charoensuk, 2017) ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับประเด็นของการสื่อสารวัฒนธรรมอีสานที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทบ้าน เดอะซีรีส์ ซึ่งถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ภาพยนตร์นี้ประสบความสำเร็จท่ามกลางกระแสนิยมสมัยใหม่ที่พยายามดูดกลืนกลุ่มวัฒนธรรมย่อยอันหลากหลายที่กำลังลางเลือนหายไปจากสังคมสมัยใหม่ในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงการสื่อสารวัฒนธรรมอีสานในภาพยนตร์ไทบ้าน เดอะซีรีส์ผ่านตัวบทของภาพยนตร์
2. เพื่อศึกษาการประกอบสร้างวัฒนธรรมร่วมในภาพยนตร์ไทบ้าน เดอะซีรีส์

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์

วัฒนธรรมอีสาน คือรูปแบบของวิถีชีวิตของคนอีสานที่ปรากฏในภาพยนตร์ เรื่องไผ่บ้าน เดอะซีรีส์ ประกอบด้วย วัฒนธรรมประเพณีศิลปะ ประเพณีมนุษยศาสตร์ ประเพณีการช่างฝีมือ ประเพณีกีฬาและนันทนาการ และประเพณีคหกรรมศิลป์

วัฒนธรรมร่วมคือ ลักษณะของวัฒนธรรมลูกผสมที่นำเอาวัฒนธรรมโลกผนวกกับ วัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่นอีสานปรากฏในภาพยนตร์ เรื่องไผ่บ้าน เดอะซีรีส์

การสื่อสาร คือลักษณะของวัฒนธรรมท้องถิ่นอีสานที่ถูกเผยแพร่ปรากฏในภาพยนตร์ เรื่องไผ่บ้าน เดอะซีรีส์

การประกอบสร้างคือการสร้างความเป็นจริงของวัฒนธรรมท้องถิ่นอีสานผ่านตัวบท ของภาพยนตร์เรื่องไผ่บ้าน เดอะซีรีส์

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ดังนี้

วัฒนธรรม ตามความหมายของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิต (The Way of Life) ของคนในสังคม นับตั้งแต่วิถีกิน วิถีอยู่ วิถีแต่งกาย วิถีทำงาน วิถีพักผ่อน วิถีแสดงอารมณ์ วิถีสื่อความ วิถีจรรยาและขนบส่ง วิถีอยู่ร่วมกันเป็น หมู่คณะ วิถีแสดงความสุขทางใจ และหลักเกณฑ์การดำเนินชีวิต อมรรรัตน์ เทพกำปนาท (Thepkumpanat, 2005)

Raymond Williams นักวิชาการด้านวัฒนธรรมศึกษาชาวอังกฤษ ได้ให้ความหมายไว้ว่าวัฒนธรรมคือรูปแบบของวิถีชีวิตที่แสดงออกให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของผู้คน ในสังคมซึ่งในแต่ละสังคมก็มีความแตกต่างของรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้คนมากมาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องของกลุ่มคน ชนชั้น ภาษา ชาติพันธุ์ เรื่องเพศภาวะ ฯลฯ วัฒนธรรม จึงเป็นอะไรที่เราสัมผัสได้ ไม่เป็นอะไรที่นามธรรมมากนักแต่สิ่งที่บอกว่าสัมผัสได้ (ในแง่ของรูปธรรม) ก็มักเป็นอะไรที่ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลง

ภาพยนตร์ เป็นโลกของการสมมติ ที่ผู้ชมสามารถจะเข้าใจและสามารถจะนำเอา อารมณ์ความรู้สึกของตนเองเข้าไปพัวพันอยู่ชั่วขณะที่ชมภาพยนตร์นั้น และภาพยนตร์ยังสามารถทั้งความรู้สึกบางอย่างหรือคิดบางเรื่องไว้ให้ผู้ชมได้ครุ่นคิดต่อไป จิรนุฑ์ ทัศนบรรจง (Thasanabanchong, 2002) ซึ่งความรู้สึกนั้นอาจมีทั้งสิ่งที่เป็นจริงหรือสิ่งที่ถูกประกอบ สร้างขึ้นก็ได้ โดย "ความเป็นจริง" (Reality) นั้น มิใช่เป็นสิ่งที่มียู่แล้ว (Given/Out There) แต่ความเป็นจริงนั้นเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมา (Construct) กาญจนา แก้วเทพ (Kaewthep, 2002)

หรือถูกนิยามว่า "อะไรเป็นอะไร" (Definition) กระบวนการสร้างความรู้/ความจริงดังกล่าวเรียกกันว่าเป็น "การสร้างความเป็นจริงทางสังคม" (Social Construction Of Reality) โดยกระบวนการสื่อสารจะทำหน้าที่ในการสร้าง วัฒนธรรมลูกผสม (Hybrid Cultures) อยู่อย่างต่อเนื่อง หรืออีกนัยหนึ่ง ความเป็นโลกที่ถูกสื่อสารข้ามชาติออกไปนั้นจะกลายมาเป็นวัตถุดิบที่นำเข้ามาผนวกกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่น แต่ละแห่งเสมอากัญญา แก้วเทพ (Kaewthep, 2010)

การศึกษาในเรื่องของวัฒนธรรมมีผู้ให้ความสนใจเพิ่มมากขึ้นในหลายมิติ รวมทั้งมิติของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural Communication) ซึ่งในมิตินี้ Mark P. Orbe ได้เรียกว่าเป็นการสื่อสารวัฒนธรรมร่วมหรือ "Co-cultural Communication" ซึ่งเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนที่มีอำนาจเหนือกว่ากับกลุ่มคนที่มีอำนาจต่ำกว่าในสังคม ภายใต้อำนาจที่ไม่ทัดเทียมกัน ปิรยuth โอราพูน (Orapun, 2008)

ซึ่งหากจะกล่าวถึงตามงานวิจัยนี้ วัฒนธรรมอีสาน เป็นลักษณะของวัฒนธรรมพื้นบ้าน (Folk Culture) ซึ่งเป็นศิลปะการแสดงในพิธีกรรมต่างๆ ของชาวบ้านตามประเพณีปฏิบัติใช้เป็นเครื่องหมายแห่งความสามัคคี และเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน มีลักษณะเรียบง่าย สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน และเมื่อสื่อมวลชนเข้ามามีบทบาทต่อสังคมสมัยใหม่การถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านเนื้อหาสื่อมวลชนในรูปแบบการผลิตแบบมวลรวม (Mass Production) ทำให้วัฒนธรรมพื้นบ้านถูกนำมาเผยแพร่สู่มวลชนในวงกว้าง ทำให้วัฒนธรรมที่อยู่เฉพาะพื้นที่ ก็ไม่ได้เป็นสิ่งที่เสกสรรค์กันเฉพาะในชุมชนของตนเองอีกต่อไป สื่อมวลชนนำมาถ่ายทอดผลิตซ้ำจนกลายเป็นวัฒนธรรมมวลชน (Mass Culture)

โดยการศึกษาครั้งนี้ ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมอีสานผ่านหนังสือการ์ตูนหนูหีนเอนเตอร์ โดย ปุณณิศา สิโรตธามารณ์ (Siroththammaporn, 2009) พบว่าวัฒนธรรมแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ประกอบด้วย ประเภทศิลปะ ประเภทมนุษยศาสตร์ ประเภทการช่างฝีมือ ประเภทกีฬาและนันทนาการ และประเภทคหกรรมศิลป์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์การสร้างความจริงผ่านภาพยนตร์เรื่องไทบ้าน เดอะซีรีส์

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษากครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) ผ่านเนื้อเรื่องที่แสดงถึงวัฒนธรรมอีสานของภาพยนตร์เรื่องไทบ้าน เดอะซีรีส์ เป็นเครื่องมือหลักในการศึกษา และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) คุณสุรศักดิ์ ป้องศรี ผู้กำกับภาพยนตร์ เกี่ยวกับแนวคิดการสื่อสารวัฒนธรรมอีสานในภาพยนตร์เป็นเครื่องมือเสริมประกอบการวิเคราะห์

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องการสื่อสารวัฒนธรรมอีสานในภาพยนตร์ “ไทบ้าน เดอะซีรีส์” ได้แบ่งผลการศึกษา ออกมา 2 ส่วน ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 การสื่อสารวัฒนธรรมอีสานในภาพยนตร์ “ไทบ้าน เดอะซีรีส์”

จากการวิเคราะห์ตัวบทในภาพยนตร์เรื่องไทบ้าน เดอะซีรีส์ ผลการศึกษา พบว่า ในภาพยนตร์ได้นำเสนอวัฒนธรรมอีสานทั้งหมด 4 ประเภท ได้แก่ ประเภทศิลปะ ประเภทมนุษยศาสตร์ ประเภทกีฬาและนันทนาการ และประเภทคหกรรมศิลป์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการถ่ายทอดวัฒนธรรมอีสานในแต่ละประเภท

วัฒนธรรม	การถ่ายทอดวัฒนธรรมอีสาน
1. ประเภทศิลปะ	
1.1 ภาษา	ภาพยนตร์มีการใช้ภาษาอีสานเป็นภาษาในการดำเนินเรื่องตั้งแต่ต้นเรื่องจนกระทั่งจบเรื่อง โดยนักแสดงทุกคนต่างใช้ภาษาอีสานในแบบสำเนียงของตนเอง ตัวอย่างเช่น สำเนียงการพูดอีสานของตัวละครจะมีสำเนียงที่ฉะฉาน ชัดเจน แข็งแรง และคำพูดที่ใช้ในการสนทนานั้นนักแสดงที่ได้รับบทเป็นรุ่นลูกจะใช้คำศัพท์ตามสมัยนิยม ซึ่งบางประโยคอาจจะมีความผิดเพี้ยนเป็นภาษากลางมาใช้ในการสนทนา เช่น ประโยคของเชียงที่กล่าวว่า “ข่อยสิไปรู้ตี” ซึ่งตามหลักของภาษาอีสานที่ถูกต้องตามรากเหง้าแล้วจะต้องกล่าวว่า “ข่อยสิไปสู้ตี” และมีการสอดแทรกวลีที่เป็นภาษาอีสาน เช่น “ผู้ใดกระไดจั้นหะนี้” ซึ่งใช้คำศัพท์ที่บ่งบอกความเป็นวัยรุ่นสมัยใหม่
1.2 ศิลปะการแสดง	ปรากฏการพ็อนรำหน้าเวทීමอลำของชาวบ้านในงานบุญ ด้วยความสนุกสนาน แสดงให้เห็นว่าชาวอีสานเป็นคนรักความสนุกสนาน เฮฮา อารมณ์ดี มีเสียงของเครื่องดนตรีอีสานผสมผสานกลายเป็นเสียงเพลงที่มีจังหวะสนุกสนาน เป็นเครื่องมือชักล่อมจิตใจไม่ให้เครียดและหายเหนื่อยจากการทำงานในแต่ละวัน
2. ประเภทมนุษยศาสตร์	
2.1 ขนบธรรมเนียมประเพณี	ปรากฏภาพและเนื้อหาเกี่ยวกับประเพณีสังคม ที่คนส่วนใหญ่ในสังคมถือปฏิบัติ ได้แก่ การกราบไหว้บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของกลุ่มชาวบ้านซึ่งศาลปู่ตาเป็นที่ประทับของผีอารักษ์ประจำหมู่บ้านและเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวอีสาน ชาวบ้านเชื่อว่าหากต้องการสิ่งใดให้ไปขอพรจากศาลปู่ตาก็จะได้ดังใจหวังทุกประการ
2.2 คุณธรรม	ปรากฏภาพและเนื้อหาที่แสดงถึงการกระทำถูกต้องและจิตใจสำนึกของผู้ใหญ่บ้านที่ให้อภัยคนนำอาหารที่ปรุงเสร็จแล้วไปให้เพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้เคียงกัน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ออกมาจากจิตใจสำนึกโดยไม่ต้องมีผู้ใดมาบอกหรือบังคับ เนื่องจากคนอีสานไม่ชอบซื้ออาหารมารับประทานแต่จะชอบรับประทานอาหารที่ปรุงด้วยฝีมือตนเอง ทุกๆ ครั้งที่ทำอาหารเสร็จชาวอีสานจะต้องแบ่งปันให้เพื่อนบ้าน ด้วยความเต็มใจโดยไม่คิดสิ่งผลตอบแทน ซึ่งถือว่าเป็นคุณธรรมที่ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่เด็กที่จะต้องกระทำไปโดยตลอด

ตารางที่ 1 แสดงการถ่ายทอดวัฒนธรรมอีสานในแต่ละประเภท (ต่อ)

วัฒนธรรม	การถ่ายทอดวัฒนธรรมอีสาน
2.3 ศาสนา	ปรากฏ เนื้อหาที่แสดงถึงวิถีชีวิตชาวบ้านที่มีการพึ่งพิงและมีความผูกพันกับพุทธศาสนา เช่น การไปเวียนเทียนที่วัดในวันสำคัญ โดยที่วัดภายในชนบทนั้นจะมีสถาปัตยกรรมที่เรียบง่ายไม่หรูหราหรือสวยงามมากนัก
2.4 การปกครอง	ปรากฏภาพและเนื้อหาที่แสดงถึงการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำและผู้ดูแลชาวบ้านภายในหมู่บ้าน อย่างเช่นภายในตอนต้นของภาพยนตร์มีการประกาศเสียงตามสายโดยผู้ใหญ่บ้านเพื่อประชาสัมพันธ์รับข้อต่อข่าวสารให้ชาวบ้านรับทราบ โดยมีการสื่อสารให้เห็นว่า ผู้ใหญ่บ้านนั้นเป็นบุคคลที่ต้องคอยบำบัดทุกข์บำรุงสุขหรือเป็นศูนย์กลางคอยให้ความช่วยเหลือแก่ชาวบ้านในยามที่เดือดร้อน
3. ประเภทกีฬาและนันทนาการ	
3.1 การละเล่น	ปรากฏภาพและเนื้อหาการแข่งขันจุดบั้งไฟที่ทุ่งนาของกลุ่มเด็กผู้ชาย ซึ่งเป็นการละเล่นเพื่อความบันเทิงและความสนุกสนานของกลุ่มเด็กในวัยที่ว่างจากภาระต่างๆ หรือวันพักผ่อนของคนชนบท รวมถึงมีการจุดบั้งแก๊สในวันสำคัญของหมู่บ้านหรือประเพณีสำคัญเพื่อเป็นการสร้างสีสันให้งานประเพณี และเป็นการส่งสัญญาณให้ทุกคนทราบว่าสิ่งเก่าๆที่ไม่ดีนั้นกำลังจะผ่านไป
4. ประเภทหัตถกรรมศิลป์	
4.1 ความรู้เรื่องอาหารและการประกอบอาหาร	ปรากฏภาพและเนื้อหาเกี่ยวกับการแสวงหาของกินตามธรรมชาติของชาวอีสานเพื่อนำมาประกอบอาหารรับประทานด้วยตนเองในแต่ละมื้อ เช่น การหาจิ้งหรีดหรือจิ้งหรีดที่ทุ่งนา การใส่เบ็ดปลาที่ทุ่งนา เป็นต้น ซึ่งเป็นวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของคนอีสาน
4.2 เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย	ปรากฏภาพและที่ตัวละครมีการแต่งกายแบบปกติ นอกจากจะเป็นเรื่องการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น บางตัวละครจะมีผ้าขาวม้าติดตัวอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการพาดไว้ที่หัวไหล่ หรือจะเป็นการพันไว้ที่ศีรษะ ซึ่งการมีผ้าขาวม้าติดตัวอยู่ตลอดนั้นชาวอีสานเชื่อว่าสามารถให้ประโยชน์แก่ตนเองได้ในหลายๆเรื่องในชีวิตประจำวันจึงมีการพกผ้าขาวม้า ติดตัวอยู่ตลอดเวลาไม่ว่าจะไปไหน ในเวลาใดก็ตาม ปรากฏภาพและเนื้อหาการใส่เสื้อผ้าที่สบายๆ ไม่มีเครื่องประดับตกแต่งอะไร เหมาะสมกับอากาศที่ร้อนและแห้งแล้งของภาคอีสาน ได้แก่ การใส่เสื้อยืดสีพื้นธรรมดา และการใส่กางเกงขาสั้นที่ขาดช่วงปลายขาของวัยรุ่น
4.3 บ้านและการดูแลที่อยู่อาศัย	ปรากฏภาพบ้านเรือนของชาวบ้านภายในหมู่บ้าน โดยรวมแล้วบ้านที่พบทั่วไปมีลักษณะที่สร้างอย่างแข็งแรงถาวร ใช้เสาเหลี่ยมเป็นเรือนใต้ถุนสูง ใต้ถุนบ้านใช้เป็นที่พักผ่อนและประกอบกิจกรรมต่างๆ เช่น การผูกเปลกับเสาเรือนเพื่อเลี้ยงลูก การนั่งรับประทานอาหารและเป็นที่พักผ่อนบนแคร่ไม้ไผ่

ตารางที่ 1 แสดงการถ่ายทอดวัฒนธรรมอีสานในแต่ละประเภท (ต่อ)

4.4 การประกอบอาชีพ	ปรากฏการประกอบอาชีพการทำนาของชาวบ้านในชนบทตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยชรา สื่อให้เห็นว่าชาวอีสานจะสอน ปลูกฝัง และทำให้เป็นตัวอย่างแก่เด็ก ในเรื่องของการรู้จักทำมาหากินทางด้านเกษตรกรรม เนื่องจากเป็นสิ่งที่สร้างผลประโยชน์ให้กับครอบครัวของตนเองตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และหวังให้ลูกหลานได้รับผลประโยชน์ต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ยังพบว่าการค้าขายอาหารบนรถจักรยานด้วยการดัดแปลงให้มีที่ห้อยถุงอาหารบริเวณรอบๆรถ ด้วยวิธีการขับเคลื่อนไปตามหมู่บ้านและป่าวประกาศให้ชาวบ้านรับทราบโดยทั่วกัน ในช่วงเวลาเช้าตรู่
--------------------	--

จะเห็นได้จากการศึกษาเรื่องการสื่อสารวัฒนธรรมอีสานในภาพยนตร์ไทบ้าน เดอะซีรีส์ ซึ่งปรากฏวัฒนธรรมอีสานปรากฏอยู่ในเรื่องเล่าเรื่องทั้งหมด 4 ประเภท ได้แก่ ประเภทศิลปะ ประเภทมนุษยศาสตร์ ประเภทกีฬาและนันทนาการ และประเภทละครกรรมศิลป์ ส่วนวัฒนธรรมที่ไม่มีปรากฏในการเล่าเรื่องก็คือ ประเภทการช่างฝีมือ

นอกจากนี้ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คุณสุรศักดิ์ ป้องสร (Phongsorn, 2017) ผู้กำกับภาพยนตร์พบว่า การสื่อสารวัฒนธรรมอีสานในภาพยนตร์ “ไทบ้าน เดอะซีรีส์” มีแนวความคิดหลัก (Concept) อยู่ที่การนำเสนอภาพเสมือนจริงภายใต้รูปแบบของความจริงใจ โดยให้ตัวบทภาพยนตร์เล่าความจริง ใช้ความจริงใจของภาพยนตร์เสนอให้กับผู้บริโภคร่วมด้วยการเล่าเรื่องด้วยความซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา ตามลักษณะของวิถีคนอีสานในปัจจุบัน โดยถ่ายทอดออกมาตามความเป็นจริง ให้นักดูเห็นแล้วเชื่อ รู้สึกว่านี่คือเรื่องราวของตัวเองผ่านนักแสดงที่ไม่มีการปรุงแต่ง คือ ไม่ใช่นักแสดงที่มีชื่อเสียง แต่เป็นนักแสดงที่มีความเป็นอีสาน หน้าตาธรรมดา ที่โดยส่วนมากก็จะยังไม่มีประสบการณ์ด้านการแสดง ทั้งนี้จะให้ความเป็นธรรมชาติในการแสดงมาก นอกจากนี้ยังพบว่า บทภาพยนตร์นั้นเขียนขึ้นมาโดยพยายามที่จะให้นักแสดงได้รับตัวละครที่เป็นตัวเองมากที่สุด โดยเป็นการปรับบทให้ตรงกับตัวนักแสดงมากกว่าที่จะให้นักแสดงปรับตัวเข้ากับตัวบท รวมไปถึงวิถีชีวิตต่าง ๆ ของชาวบ้านที่ล้วนถูกถ่ายทอดอย่างตรงไปตรงมา เช่น การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันของคนในชนบท การมีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำชุมชน เป็นต้นล้วนเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับที่ผู้ผลิตภาพยนตร์ต้องการสื่อสาร

ส่วนที่ 2 การประกอบสร้างวัฒนธรรมร่วมในภาพยนตร์ไทบ้าน เดอะซีรีส์

จากการวิเคราะห์ตัวบทในภาพยนตร์เรื่องไทบ้าน เดอะซีรีส์เพื่อพิจารณาถึงลักษณะของการประกอบสร้างวัฒนธรรมร่วมในภาพยนตร์ไทบ้าน เดอะซีรีส์ผลการศึกษา พบว่าวัฒนธรรมอีสานที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่องไทบ้าน เดอะซีรีส์นั้นมีลักษณะเป็นวัฒนธรรม

ลูกผสม (Hybrid Cultures) โดยจะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมอีสานทั้ง 4 ประเภท ไม่ว่าจะเป็นประเภทศิลปะ ประเภทมนุษยศาสตร์ ประเภทกีฬาและนันทนาการ และประเภททหกรรมศิลป์ ล้วนมีความเป็นโลกที่ถูกสื่อสารข้ามมาผนวกกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่นอีสาน อย่างเห็นได้ชัด พิจารณาได้จากการประกอบสร้างวัฒนธรรมร่วมประเภทศิลปะนั้น จะพบว่า ภาพยนตร์มีการใช้ภาษาอีสาน แต่นักแสดงที่ได้รับบทเป็นรุ่นลูกจะใช้คำศัพท์ตามสมัยนิยมมีการสอดแทรกกลวิธีที่เป็นภาษาอีสาน ซึ่งใช้คำศัพท์ที่บ่งบอกความเป็นวัยรุ่นสมัยใหม่ เช่นเดียวกับศิลปะการแสดงที่ปรากฏการฟ้อนรำหน้าเวทีหมอลำของชาวบ้านในงานบุญ มีเสียงของเครื่องดนตรีอีสานผสมผสานกับเครื่องดนตรียุคใหม่กลายเป็นเสียงเพลงที่มีจังหวะสนุกสนาน

ในส่วนของการประกอบสร้างวัฒนธรรมร่วมประเภทมนุษยศาสตร์นั้น โดยรวมทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นชนบทร่วมประเพณีคุณธรรมศาสนาการปกครอง ที่ล้วนมีความเป็นนามธรรม สูงอยู่แล้ว และวัฒนธรรมเหล่านี้ต่างมีความเป็นค่านิยม ความเชื่อ ที่ประกอบสร้างลักษณะ วิถีชีวิตของชุมชนแห่งหนึ่งทีสะท้อนความเป็นตัวแทนชุมชนในอุดมคติที่หลาย ๆ ชุมชน อยากให้เป็นทั้งประเด็นความเรียบง่ายของวิถีชีวิตหรือความสามัคคีของคนในชุมชนก็ตาม

ประเด็นการประกอบสร้างวัฒนธรรมร่วมประเภทกีฬาและนันทนาการ นั้นจะเห็นว่าการเล่นแข่งขันจุดบั้งไฟนั้น มีความเป็นวัฒนธรรมลูกผสมคือการแข่งขันที่มีลักษณะ ของความเป็นเมือง หรือการจุดบั้งแก๊สเพื่อเฉลิมฉลองก็เป็นวิถีของคนเมืองเช่นเดียวกัน

ส่วนการประกอบสร้างวัฒนธรรมร่วมประเภททหกรรมศิลป์นั้น จะเห็นถึงวิถีชีวิต ที่มีพัฒนาการจากวิถีอีสานแบบดั้งเดิม ไม่ว่าจะเป็น การแสวงหาของกินตามธรรมชาติของ ชาวอีสานการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวบ้านและการดูแลที่อยู่อาศัย ไปจนถึง การประกอบอาชีพการทำนาของชาวบ้าน ซึ่งจะพบว่ามีความเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมท้องถิ่นสู่ความเป็นวัฒนธรรมโลกน้อยที่สุด

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คุณสุรศักดิ์ ป้องสร ผู้กำกับภาพยนตร์ พบว่า หนึ่งความตั้งใจของผู้สร้างภาพยนตร์ก็คือ การได้รายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ เกี่ยวกับวิถีชีวิตที่อาจหาไม่ได้ทั่วไป แต่คนอีสานยังทำกันอยู่ในปัจจุบันต่าง ๆ ลงไปในภาพยนตร์ โดยผู้กำกับพิจารณาว่าเป็นวิธีอย่างหนึ่งที่เป็นเอกลักษณ์และมีเสน่ห์ของความเป็นอีสาน เช่น ลักษณะวิถีชีวิตของชุมชน การมีผู้ใหญ่บ้านเป็นเสาหลักของหมู่บ้าน หรือจะเป็นเรื่องแบ่งปันข้าวปลาอาหารให้กับเพื่อนบ้าน เป็นต้นซึ่งรายละเอียดเหล่านี้ผู้ผลิตภาพยนตร์ได้มีการประกอบสร้างลงไปในตัวบทภาพยนตร์ให้ผู้ชมรับรู้ และรู้สึกถึงความเป็นธรรมชาติของวิถีชีวิตคนอีสานที่แท้จริง (Phongsorn, 2017)

อภิปรายผล

การสื่อสารวัฒนธรรมอีสานในภาพยนตร์ “ไทบ้าน เดอะซีรีส์”

จากผลการศึกษาที่พบว่าในภาพยนตร์ไทบ้าน เดอะซีรีส์ มีการสื่อสารวัฒนธรรมอีสานประเภทหัตถกรรมศิลปะนั้น หากพิจารณาพื้นฐานทางสังคมชนบทของภาคอีสาน โดยทั่วไปแล้ว ชาวอีสานเป็นสังคมแบบเกษตรกรรมเพื่อยังชีพ มีการทำนาเป็นอาชีพหลัก ยามว่างจากการทำนา “ผู้หญิงทอผ้า ผู้ชายจักสาน” ซึ่งเป็นคำกล่าวที่เปรียบเสมือนภาพสะท้อนให้เห็นภาพวิถีชีวิตและสังคมของชาวอีสานได้ดี ไม่ว่าจะเป็นความรู้เรื่องอาหารและการประกอบอาหาร เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย บ้านและการดูแลที่อยู่อาศัย ไปจนถึงการประกอบอาชีพ ซึ่งไทบ้าน เดอะซีรีส์ ได้ทำหน้าที่สะท้อน (Reflection) ความเป็นจริงของสังคมชนบทอีสานของไทยโดยตรงไปตรงมา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของบุญนิศา ลิโรตมมารณ์ (Siroththammaporn, 2009) พบว่ามีการปรากฏเนื้อหาและภาพที่สื่อให้เห็นวัฒนธรรมอีสานได้อย่างเด่นชัด ได้แก่ การใช้ภาษาอีสาน การปรากฏภาพเครื่องดนตรี การแต่งกาย บ้านเรือน เครื่องจักรสานที่ใช้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของตัวละครในการหาอาหารจากแหล่งธรรมชาติและการกินอยู่ด้วยความเรียบง่าย

รวมไปถึงการสะท้อนให้เห็นเกี่ยวกับประเพณี ค่านิยมและความเชื่อต่าง ๆ ของชาวอีสาน โดยเฉพาะความเชื่อเกี่ยวกับปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ ในเรื่องภูตผีวิญญาณนั้นเป็นความเชื่อทางศาสนาที่เปรียบเสมือนสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของคนอีสานมาเป็นเวลานาน คนอีสานจึงมีวัดเป็นพื้นที่ในการยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในชุมชน ในขณะที่ภาพยนตร์ได้สะท้อนบ้านของผู้ใหญ่บ้านให้เป็นจุดศูนย์กลางการให้ความช่วยเหลือแก่ชาวบ้านในยามที่เดือดร้อน ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้ว ทั้ง “วัด” และ “บ้านของผู้ใหญ่บ้าน” ในมิติของการเมืองการปกครองนั้น จึงเป็นเสมือน “พื้นที่สาธารณะ” (Public Space) ที่เป็นจุดศูนย์รวมของคนในชุมชนนั่นเองในส่วนของการถ่ายทอดวัฒนธรรมอีสานประเภทกีฬาและนันทนาการ ซึ่งปรากฏวัฒนธรรมการละเล่นบั้งไฟและบั้งแก๊สของกลุ่มเด็ก ๆ ในเรื่องนั้นถือว่ามี การต่อรองความเป็นประเพณีดั้งเดิมของชาวอีสานแท้เอาไว้ แต่ไม่ได้ถูกนำเสนอแบบดั้งเดิมทั้งหมด เพราะการกลายพันธุ์ของบั้งไฟ กลายเป็น บั้งแก๊ส นั้น แสดงให้เห็นถึงการเลือนไหลของวัฒนธรรมจากรุ่นเก่าสู่รุ่นใหม่ในมิติของวัฒนธรรมสมัยใหม่อย่างชัดเจน

ภาพยนตร์เรื่องนี้มีการสื่อสารอย่างตรงไปตรงมา ลงรายละเอียดให้เห็นภาพความเป็นชนบทอีสานในสมัยก่อน ประมาณ 10-15 ปีที่ผ่านมาผสมผสานกับภาพของภาคอีสานในยุคปัจจุบัน ที่มีเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามามีส่วนในการใช้ชีวิตประจำวัน ควบคู่กับการเล่าเรื่องถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านที่ยังดำเนินชีวิตในรูปแบบเดิม ๆ ภายใต้อาณัติแห่งเรื่องวิถีชีวิต

ของชาวบ้าน 2 รูปแบบภายในหมู่บ้านเดียวกันโดยการเล่าถึงมุมมองคนอีสานที่สามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยความสงบสุข สันติ ไร้ซึ่งปัญหาขัดใจซึ่งกันและกัน พวกเขาเหล่านี้กลับเอื้ออาทรต่อกัน เติมเต็มในส่วนที่ขาดหายหรือบกพร่องด้วยความรักและสามัคคีต่อกัน ด้วยการสอดแทรกการเล่าเรื่องเหล่านี้ไปในวัฒนธรรมอีสานที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์ ซึ่งสอดคล้องกับความตั้งใจของผู้กำกับที่ต้องการเล่าในมุมมองอีสานที่มีความสงบ สวยงาม และมีเสน่ห์ในแบบของตัวเองท่ามกลางยุคที่มีเทคโนโลยีเข้ามาในชีวิตประจำวันและการศึกษาของมาโนช ชุ่มเมืองปัก (Chummuengpak, 2005) เกี่ยวกับการเล่าเรื่องของภาพยนตร์ดลไทย ยอดนิมชุด "บุญชู" พบว่าแม้ภาพยนตร์จะนำด้วยอารมณ์ขัน แต่ก็มีสอดแทรกสาระทางความคิดและนำเสนอปัญหาสังคมต่าง ๆ มานำเสนอในเรื่อง ซึ่งปัญหาต่าง ๆ นั้นก็มักเป็นเรื่องราวใกล้ตัวและสอดคล้องกับสิ่งที่พบเห็นได้โดยทั่วไปในสังคมไทยขณะนั้น โดยเฉพาะในส่วนของแก่นความคิดหลักซึ่งเป็นการพูดถึงความมีน้ำใจที่ขาดหายไปจากสังคมโดยภาพยนตร์พยายามที่จะ “ตอรอง” ความเป็นจริงในสังคมปัจจุบันที่ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุอย่างรวดเร็ว ซึ่งสวนทางกับความเสื่อมทางด้านจิตใจ ต่างจากในอดีตที่มีความเอื้อเฟื้อถ้อยทีถ้อยอาศัยอยู่ในจิตใจคนไทย ประกายกาวิล ศรีจินดา (Srijinda, 2011) กับภาพความสวยงามของสังคมไทยในภาพยนตร์ที่นับวันจะห่างไกลกันออกไป

การประกอบสร้างวัฒนธรรมร่วมในภาพยนตร์ไทยบ้าน เดอะซีรีส์

หากพิจารณาเข้าไปในอดีตของภาพยนตร์อีสานในประเทศไทยจะพบว่า วัฒนธรรมอีสานไม่ได้ถูกนำเสนอในภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นครั้งแรก หากแต่มีการเล่าเรื่องผ่านภาพยนตร์ไทยมาเป็นเวลานานหลายสิบปีแล้ว ตั้งแต่ยุคแรก ๆ คือ มนต์รักแม่น้ำมูล (2520) ครุบ้านนอก (2521) ราชนิดดอกหญ้า (2528) คนลูกทุ่ง (2539) แต่ทั้งนี้ ภาพยนตร์อีสานส่วนใหญ่จะถูกเล่าเรื่องผ่านผู้กำกับหรือทีมงานสร้างที่อยู่กรุงเทพเป็นหลักเรื่อยมาจนถึงช่วงทศวรรษ 2540 ที่ผู้กำกับอีสานได้เริ่มมีบทบาทในการทำงานกับบริษัทขนาดใหญ่ในกรุงเทพ เช่น เพ็ชรทาย วงศ์คำเหลา หรือ หม่ำ จ๊กมก กำกับแหยมยโสธร (2548) และ ธัญญ์วาริน สุขะพิสิษฐ์ กำกับ อักนะसारคาม (2553) ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการที่ผู้กำกับท้องถิ่นอีสานได้ก้าวเข้ามาสร้างผลงานให้ภาพยนตร์ที่เป็น “นอกกระแส” กลายเป็น “ภาพยนตร์ในกระแส” ในลักษณะของป่าล้อมเมืองผ่านการเล่าเรื่องจากคนอีสานเอง ดังนั้น หากเปรียบเทียบภาพยนตร์ไทยบ้าน เดอะซีรีส์ กับภาพยนตร์ที่นำเสนอเนื้อหาในวัฒนธรรมอีสานที่ “มีกระแส” ในหลาย ๆ เรื่องในยุคเดียวกัน เช่น หนูหิ่นเดอะซีรีส์ (2549) โดย คมกฤษ ตรีวิมล หรือ 15 คำเตือน 11 (2548) โดย จิระ มะลิกุล จึงมีความแตกต่างกัน เพราะสองเรื่องหลังนี้ต่างมีวิถีคิดและมุมมองของ

“คนเมือง” ที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมอีสานในมิติของ “คนนอก” เล่าเรื่องความเป็นอีสาน ดังนั้น จึงมองเห็นความพยายามในการที่จะประกอบสร้างความเป็นอีสาน แต่ทั้งนี้ จะเห็นความเป็นมิติของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural Communication) จุดยืนแบบพหุนิยม (Pluralism) อธิบายปฏิสัมพันธ์ของความเป็นโลกและท้องถิ่นเสียใหม่ว่า วัฒนธรรมมีความหลากหลาย และมีใช้จะมีแต่ด้านครอบงำหรือลักษณะที่สำเร็จรูปแต่เพียงหนึ่งเดียว ดังนั้น วัฒนธรรมอีสานไม่ว่าจะจากมุมมองของคนอีสานหรือคนเมือง จึงล้วนเป็นลักษณะของการสื่อสารวัฒนธรรมร่วมหรือ “Co-cultural Communication” ทั้งสิ้น

จากบริบทชุมชนของที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์ เมื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับเครือข่ายการสื่อสาร ตามแนวคิดเรื่องเครือข่ายการสื่อสารของ Everett, & Kincaid (1981) จะพบว่า มีการติดต่อสื่อสารกันในลักษณะของเครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบซ้อนติดกัน (Interlocking Personal Network) คือการที่บุคคลหนึ่งมีการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ อีกหลายคน โดยกลุ่มเครือข่ายจะมีการติดต่อสัมพันธ์ถึงกันหมด และความสัมพันธ์จะเป็นลักษณะแน่นแฟ้นตามแนวคิดที่ว่า ชาวอีสานมีค่านิยมเป็นของตนเอง ดังจะเห็นได้จากการดำเนินชีวิตในสังคมที่อยู่อาศัยเช่น รักพวกพ้องการทำงานชอบช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ชอบความสบาย ไม่ชอบระเบียบ มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างง่ายและสบาย ความเชื่อของสังคมอีสาน ก็มีความเชื่อเรื่องต่าง ๆ แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น แต่จะมีส่วนหนึ่งที่มีความเชื่อสอดคล้อง กันถือเป็นแนวปฏิบัติได้ร่วมกัน และถือเป็นความเชื่อของคนอีสานโดยส่วนรวม

จากงานวิจัยที่ ภาสพงษ์ ผิวพอใช้ (Pewporchai, 2005) ศึกษาเกี่ยวกับเพลงลูกทุ่งอีสานกับการสะท้อนวัฒนธรรมท้องถิ่น พบว่าลักษณะการใช้ภาษาในเพลงลูกทุ่งอีสานของ ศิริพร อำไพพงษ์ มีการใช้ภาษาเข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา เช่น การใช้คำซ้ำ การใช้คำย่อ การใช้คำถิ่น และมีการแสดงลักษณะเด่นทางวัฒนธรรมอยู่ 3 ประการ คือ การสะท้อนภาพความรัก การสะท้อนภาพชีวิตของชาวชนบทและการสะท้อนความเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคม และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับการศึกษาครั้งนี้พบว่า ไทบ้าน เดอะซีรีส์ เป็นภาพยนตร์อีสานที่นำเสนอเนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน ภายใต้อุณหภูมิของการเปลี่ยนแปลงแต่ท้องถิ่นอีสานก็ยังคงมีความสงบ สวยงามและมีเสน่ห์ในแบบของตัวเอง เช่นเคย เพียงแต่ “วัฒนธรรมอีสาน” ได้ถูกผลิตซ้ำจนกลายเป็นวัฒนธรรมมวลชน (Mass Culture) แต่เมื่อถูกมองผ่านสื่อ จึงมีพื้นที่ในการการต่อรองระดับความเป็นอีสานที่แท้จริงเอาไว้โดยลดทอนความเป็นอีสานแท้และเริ่มกลายพันธุ์เป็นอีสานแบบใหม่ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นและคนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ เข้าใจ และพร้อมยอมรับวัฒนธรรมอีสานให้มีคงอยู่

เป็นวัฒนธรรมลูกผสม (Hybrid Cultures) และเมื่อนำมาพิจารณาตามทัศนะเรื่อง
ทุนวัฒนธรรมของบูร์ดิเยอร์ และแนวทางเศรษฐศาสตร์การเมืองของกรัมซีเรื่องการครอบงำ
(Hegemony) ความเป็นใหญ่จากการศึกษาของวราภรณ์ ชื่อประดิษฐ์กุลภักสวัสดิ์ นิติเกษตรสุนทร
จันทนา ทองประยูร (Shuepradith, Nitikasetsoonthorn & Thongprayoon, 2016) ได้เสนอ
เกี่ยวกับอัตลักษณ์ชาติพันธุ์กับการเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมว่ากระบวนการปรับเปลี่ยน
อัตลักษณ์เพื่อเป็นสินค้าต้องผ่าน 4 กระบวนการคือ 1) ทำให้เป็นสินค้า 2) ทำให้เป็น
มาตรฐานเดียว 3) มีการผลิตจำนวนมาก และ 4) มีการผลิตซ้ำเพื่อสนับสนุนอัตลักษณ์ชาติพันธุ์
กับการเป็นสินค้าทางวัฒนธรรม ดังที่ภาพยนตร์ไทยบ้านเดอะซีรีส์ได้ทำให้วัฒนธรรม
ท้องถิ่นอีสานให้ขายสู่วัฒนธรรมมวลชน จนสร้างมูลค่าให้กับวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน
โดยการทำให้วัฒนธรรมอีสานเป็นลักษณะของสินค้าที่มีมาตรฐานเดียวกันด้วยการผลิตซ้ำ
ภาพสังคมชนบทอีสานของไทย และประกอบสร้างผ่านทางสื่อภาพยนตร์ เมื่ออัตลักษณ์
ทางวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลก ในสังคมหลังสมัยใหม่ก็จะมี
การเคลื่อนไหวของวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสานต่อไปอย่างไม่วันหยุดนิ่งตราบที่มนุษย์ยังมี
การอยู่ร่วมในสังคมและมีการสื่อสารอยู่ในชีวิตประจำวันดังคำกล่าวที่ว่า “อายุของคนนั้นสั้น
แต่วัฒนธรรมนั้นยืนยาวกว่า”

References

- Bunpran, P. (2017). **Thibaaan The Seriesby PrabBoonparn**. Retrieved April, 18, 2018 from <https://www.matichon.co.th/news/494156>
- Charoensuk, T. (2017). **Thibaaan The Series 2, Emphasize the success of local entertainment. Matichon**. P.32. (in Thai)
- Chummuengpak, M.(2005). **The narrative of Thai Popular comedy film series "Boonchoo" and the director'screative approaches**. Master Thesis of Mass Communication, Faculty of Communication Arts, Chulalongkorn University. (in Thai)
- Everett M., Kincaid, D.K. (1981). **Communication Networks: Toward a New Paradigm for Research**. New York:Free Place.
- Kaewthep, K. (2002). **The science of Media and Cultural Studies**. Bangkok:Phabpim. (in Thai)
- Kaewthep, K. (2010). **New Paradigm in Communication Studies**. Bangkok:Phabpim. (in Thai)
- Marketeer. (2018). Check out Thai movie. **Marketeer Magazine**.19 (223). 48-51. (in Thai)
- Orapun, P. (2008). **Intercultural communication of Malay-Thai in Southern Thailand and Thai-Malaysian in Kelantan, Malaysia**. Dissertation of Mass Communication, Faculty of Journalism and Mass Communication, Thammasat University. (in Thai)
- Pewporchai, P. (2005). **Isarncountrysongs and characteristics of the language and their reflection on local culture :The study of SiripornAmpaipongsa's songs:Research Report**, Faculty of Art, Ubonratchatane University. (in Thai)
- Phongsorn, S. Director. Interview on 28 March, 2017. (in Thai)
- Shuepradithkul, W., Nitikasetsoonthorn, P. & Thongprayoon, C. (2016). Ethnic Identity and Cultural Product. **Journal of Management Science ChiangraiRajabhat University**. 11 (2). 191-212. (in Thai)
- Siroththammaporn, P. (2009). **The Dissemination of Northeastern Culture via NOO-HIN INTER Comics to secondary students**. Master Thesis of Mass Communication, Faculty of Journalism and Mass Communication, Thammasat University. (in Thai)

- Srijinda, P.(2011). Thai Films after the first 100 years its the changed of Thai society In Humanity. **Jounal of Kasetsart University**. 18(2). 157-176. (in Thai)
- Thairat online.(2017). **Amazing!!! 28 million:Thibaan The Series go to TV the next year**. (2017). Retrieved April, 18, 2018, from<https://www.thairath.co.th/content/1036694>
- Thasanabanchong,C. (2002). **Thai film standard development**. Dissertation of Communication Arts, Faculty of Communication Arts, Chulalongkorn University. (in Thai)
- Thepkumpanat, A. (2005). **Cultural :Meaning, Concept and Issues related:Research Report**. Bangkok:Office of the National Culture Commission, Ministry of Culture. (in Thai)